

BS/2010010358 / 23-3-2010

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2500 EA Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA Den Haag

Datum 30 maart 2010
Betreft Brief van CTIVD inzake afwijzing van inzageverzoek
betreffende de Irak-kwestie

Ministerie van Defensie

Plein 4
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie
DIS2010005212

Bijlage(n):
Twee

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Naar aanleiding van het verzoek van de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) zend ik u bijgaand een afschrift van de brief van 9 november 2009 waarin de CTIVD haar standpunt weergeeft over de afwijzing van inzageverzoeken betreffende de Irak-kwestie. Deze brief is een reactie op een brief van de Directeur MIVD van 7 oktober 2009, die tevens is bijgevoegd.

Met de publicatie van het rapport van de Commissie van onderzoek besluitvorming Irak (Commissie Davids) vormt de gehanteerde weigeringsgrond (artikel 55 lid 2, sub g van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002) thans geen reden meer om een verzoek om inzage af te wijzen.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

E. van Middelkoop

COMMISSIE VAN TOEZICHT
BETREFFENDE
DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

De Minister van Defensie
De heer drs. E. van Middelkoop
Plein 4
2511 CR 's-Gravenhage

Ons kenmerk
2009/0221

Uw kenmerk
DIS2009023414

Datum
9 november 2009

Onderwerp: Afwijzing van inzageverzoek betreffende de Irak-kwestie op grond van artikel 55 lid 2, sub g, WIV 2002

Geachte heer van Middelkoop,

Bij de uitvoering van haar monitoringswerkzaamheden stuitte de Commissie op een tweetal afwijzende beslissingen op een verzoek (van een journalist) om inzage in allerhande, bij de AIVD aanwezige, documenten betreffende de voorbereiding en besluitvorming van het verlenen van politieke steun aan de inval in Irak. Deze verzoeken zijn onder meer afgedaan met een beroep op artikel 55, tweede lid, sub g van de Wet op Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2002 (WIV 2002).¹ De MIVD stelt zich op het standpunt dat het verstrekken van informatie betreffende de Irak-kwestie zal leiden tot onevenredige benadeling van de Commissie van onderzoek besluitvorming Irak (Commissie-Davids) zolang de betrokken commissie haar rapport nog niet heeft afgerond.

De Commissie kan zich niet vinden in het door de MIVD ingenomen standpunt en heeft zulks bij brief van 24 juni 2009 aan de Directeur van de MIVD kenbaar gemaakt. De Commissie onderkent het grote belang van de werkzaamheden van de Commissie-Davids. Zij ziet evenwel niet in hoe het verstrekken van – voor de openbaarheid geschikte – gegevens zal leiden tot benadeling van de betreffende commissie, laat staan tot onevenredige benadeling. De Commissie is van mening dat zelfs al zou sprake zijn van het benadelen van de Commissie-Davids, dit niet dermate zwaar kan wegen dat hiermee een moratorium op het verstrekken van gegevens is gerechtvaardigd. Aan het publieke belang van openbaarheid moet naar het oordeel van de Commissie een groter gewicht worden toegekend. De Commissie is van mening dat het feit dat de Commissie-Davids de Irak kwestie onderzoekt, niet betekent dat journalistiek onderzoekswerk aangaande dit onderwerp overbodig is geworden. Dit onderzoekswerk zou naar het oordeel van de Commissie in ieder geval niet

¹ Artikel 55, tweede lid, sub g stelt: "Een aanvraag wordt voorts afgewezen voor zover het belang van verstrekking van de gegevens waarop de aanvraag betrekking heeft, niet opweegt tegen [...] het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van de bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel derden."

COMMISSIE VAN TOEZICHT
BETREFFENDE
DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

moeten worden gefrustreerd door het ontzeggen van toegang tot anderszins openbare gegevens.

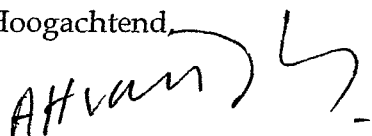
In zijn reactie van 7 oktober 2009 op bovenvermelde brief heeft de MIVD getracht zijn eerder ingenomen standpunt nader te motiveren. In de eerste plaats maakt de MIVD de Commissie erop attent dat het in deze om een interdepartementale beleidslijn gaat. De MIVD hecht er sterk aan dat de Commissie-Davids in haar rapport in alle rust en zonder publiek debat tot haar oordeel kan komen. Om die reden vindt in afwachting van dit rapport in beginsel geen inhoudelijk debat plaats tussen regering en parlement. Een publieke discussie zou de werkzaamheden van de Commissie-Davids en de voortgang daarvan onnodig belemmeren. De MIVD stelt zich op het standpunt dat het voortijdig verstrekken van informatie zou leiden tot onevenredige benadeling van zowel de Commissie-Davids als de opdrachtgevers van de betrokken commissie en daarmee het kabinet. Het belang van het verstrekken van informatie voor het uitbrengen van het rapport van de Commissie-Davids weegt naar het oordeel van de MIVD minder zwaar dan het belang dat de Commissie-Davids in de tussenliggende periode ongestoord haar werkzaamheden kan verrichten. Teneinde de onafhankelijkheid van de Commissie-Davids te waarborgen moet worden voorkomen dat de schijn wordt gewekt dat de regering de discussie - en daarmee het onderzoek van de Commissie-Davids - beïnvloedt en in een bepaalde richting zou willen sturen door een beperkte publieke informatieverstrekking.

De Commissie is van oordeel dat het door haar ontvangen antwoord weinig hout snijdt. Dit antwoord lijkt vooral te zijn ingegeven door de kennelijk als politiek noodzakelijk gevoelde behoefte één lijn te trekken met de betrokken departementen en zo de gelederen gesloten te houden. De in het antwoord tot uiting gebrachte zorg de onafhankelijkheid van de Commissie-Davids te waarborgen siert de MIVD. Het in de onderhavige zaak daartoe gebruikte middel - het niet verstrekken van eerder wel vrijelijk beschikbare informatie - komt echter niet overtuigend over.

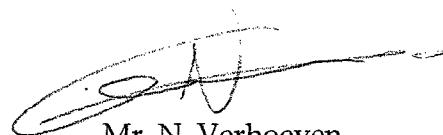
Ondanks het vorenstaande ziet de Commissie geen aanleiding om thans verder op deze aangelegenheid in te gaan. Wel vertrouwt zij erop dat U deze brief te gelegener tijd in het kader van de te verwachten discussie over het rapport van de Commissie-Davids aan de beide Kamers der Staten-Generaal zult willen doorzenden.

Voor de goede orde deel ik U verder mede dat destijds een inhoudelijk identieke briefwisseling heeft plaatsgevonden met het Hoofd van de AIVD. Vandaar dat een gelijkluidend schrijven vandaag uitgaat naar Uw ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Hoogachtend,

Mr. A.H. van Delden
Voorzitter CTIVD

Mr. N. Verhoeven
Secretaris

Aan De voorzitter van de Commissie van Toezicht betreffende de
Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten
De heer mr. A.H. van Delden
Anna van Saksenlaan 50-III
2593 HT DEN HAAG

Datum 07 OKT 2009

Ons kenmerk DIS2009023414

Uw kenmerk 2009/0125

Onderwerp Afwijzing van inzageverzoeken betreffende de Irak-kwestie op grond
van artikel 55 lid 2, sub g, WIV 2002

Geachte heer Van Delden,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw brief van 24 juni 2009 waarin u aangeeft dat uw commissie zich niet kan vinden in de afdoening van de twee verzoeken om inzage in allerhande documenten betreffende de voorbereiding en besluitvorming van het verlenen van politieke steun aan de inval in Irak. Deze verzoeken zijn onder meer afgedaan met een beroep op artikel 55, tweede lid, sub g van de WIV 2002.

U bent van mening dat een afwijzing van de inzageverzoeken op voornoemde grond onjuist is omdat geen sprake is van een onevenredige benadeling van de Commissie-Davids, noch dat deze eventuele benadeling zwaarder weegt dan het belang van de indiener van het inzageverzoek. In dat kader mag de Commissie-Davids worden geacht opgewassen te zijn tegen 'concurrerende waarheidsvinding' en het is zelfs voorstelbaar dat journalistiek onderzoekswerk het werk van de Commissie-Davids ten goede zal komen. Daarnaast bent u van mening dat in dit geval aan het publiek belang van openbaarheid een groter gewicht moet worden toegekend. Dat de Commissie-Davids de Irak-kwestie onderzoekt betekent niet dat journalistiek onderzoekswerk aangaande dit onderwerp overbodig is geworden. Tevens verwijst u in uw brief naar een uitspraak van de Afdeling van 25 april 2000, waaruit u de conclusie trekt dat het onrechtmatig is indien gegevens die eerder, te weten voordat de Commissie-Davids was ingesteld, wel zouden zijn verstrekt, op een later moment aan de aanvrager worden onthouden. Ten slotte geeft u aan dat u betwijfelt of de Commissie-Davids kan worden gezien als een "bij de aangelegenheid betrokken derde" zoals vereist door artikel 55, tweede lid, sub g WIV 2002. U beveelt mij aan de hiervoor in aanmerking komende gegevens alsnog te verstrekken aan de indieners van de inzageverzoeken.

Zoals u wellicht bekend is, heeft niet enkel de MIVD inzageverzoeken betreffende gegevens omtrent de Irak-kwestie ontvangen. Ook andere departementen (Algemene Zaken, Defensie algemeen, AIVD, Buitenlandse Zaken) hebben soortgelijke verzoeken ontvangen.

Datum 07 OKT 2009
Ons kenmerk DIS2009023414

De wijze van afdoening van inzageverzoeken vallende onder de Wob dan wel WIV 2002, is na overleg met deze verschillende departementen vastgesteld.

Leidend zijn daarbij de volgende overwegingen geweest:

De Commissie-Davids heeft onbelemmerde toegang tot alle relevante informatie hetgeen ertoe dient de Commissie-Davids in staat te stellen om een volledig beeld te krijgen van alle voor de beantwoording van de onderzoeksvragen relevante informatie en de Commissie-Davids de gelegenheid te bieden om op basis van alle relevante informatie tot een beantwoording van de onderzoeksvragen te komen. Omdat de Commissie-Davids bij haar onderzoek ook alle door de Tweede en de Eerste Kamer gestelde en eventueel nog te stellen vragen betreft, vindt er in afwachting van het rapport van de Commissie-Davids tussen regering en parlement in beginsel geen inhoudelijk debat plaats. De betrokken ministers hechten er sterk aan dat de Commissie-Davids in haar rapport in rust en zonder publiek debat tot haar oordeel kan komen. Het staat een ieder, en dus ook vertegenwoordigers van de media, vrij informatie die relevant wordt geacht aan de Commissie-Davids ter beschikking te stellen. Een publieke discussie aan de hand van (informatie) documenten die in deze procedure ter discussie staan, zou, in de opvatting van de betrokken ministers, de werkzaamheden van de Commissie en de voortgang daarvan onnodig belemmeren.

Onder deze omstandigheden zal het verstrekken van de gevraagde informatie zo lang de Commissie-Davids haar rapport niet heeft afgerond, leiden tot een onevenredige benadeling van zowel de Commissie-Davids als de opdrachtgevers van de Commissie-Davids en daarmee het kabinet. Het belang bij het verstrekken van de informatie, nog voordat de Commissie-Davids haar rapport heeft uitgebracht, weegt naar het oordeel van de betrokken ministers minder zwaar dan het belang dat de Commissie-Davids in de tussenliggende periode ongestoord haar werkzaamheden kan uitvoeren en afronden. Daarbij is ook van belang dat het (gedeeltelijk) openbaar maken van deze informatie, gegeven de context van de maatschappelijke discussie, kan leiden tot een onvolledig en daardoor vertekend beeld. De betreffende informatie wordt dan immers los van de context en overige relevante gegevens openbaar.

Bovenstaande is nog extra van belang nu de Commissie-Davids een door de regering ingestelde commissie is en daarmee de onafhankelijkheid van deze commissie niet bij wet is vastgesteld. Het waarborgen van de onafhankelijkheid vormt derhalve een speciale zorg voor de regering. Teneinde de onafhankelijkheid van de Commissie-Davids te waarborgen moet worden voorkomen dat de schijn wordt gewekt dat de regering de discussie en daarmee het onderzoek van de Commissie-Davids beïnvloed en in een bepaalde richting zou willen sturen door een beperkte publieke informatieverstrekking.

Het bovenstaande in onderlinge samenhang bezien ben ik van mening dat wel degelijk sprake zal zijn van een onevenredige benadeling van de Commissie-Davids indien voortijdig documenten zouden worden vrijgegeven.

Datum 07 OKT 2009
Ons kenmerk DIS2009023414

Ten slotte wens ik nog op te merken de conclusies die u verbindt aan de uitspraak van de Afdeling van 25 april 2000 niet te volgen, nu in de door u aangehaalde uitspraak daadwerkelijk eerder documenten waren verstrekt, hetgeen in onderhavig geval niet aan de orde is. Met betrekking tot uw opmerking of de Commissie-Davids wel als 'derde' zoals vereist in artikel 55, tweede lid, sub g, WIV 2002, kan worden aangemerkt, ben ik van mening dat dit begrip ruim moet worden uitgelegd zodat de Commissie-Davids wel degelijk onder dit begrip valt.

Op grond van het vorenstaande zie ik geen aanleiding om de besluiten op de inzageverzoeken betreffende documenten aangaande de Irak-kwestie te heroverwegen door alsnog hiervoor in aanmerking komende gegevens te verstrekken aan de indieners van de verzoeken.

Met publicatie van het rapport van de Commissie-Davids zal overigens het beroep op de g-grond, in dit opzicht, geen reden meer vormen om de verzoeken af te wijzen. Nieuwe verzoeken om inzage zullen opnieuw worden beoordeeld.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

Dr. P.W.C.M. Cobelens
Generaal-majoor